

Seat No. : _____

MK-216

May-2025

B.A., Sem.-II

MDC-SOC-124 : Sociology (Population and Society)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

1. સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેના કાર્યક્ષેત્રની ચર્ચા કરો. 10
અથવા
1. સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રના અભ્યાસની ઉપયોગિતા જણાવો. 10
2. વસ્તીશાસ્ત્રીય ખ્યાલ તરીકે જન્મદર અને મૃત્યુદર સમજાવો. 10
અથવા
2. વસ્તીગણતરીની વિગતે સમજૂતી આપો. 10
3. માલ્થસનો વસ્તી અંગેનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
અથવા
3. વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 10
4. વસ્તી વૃદ્ધિના કારણો સમજાવો. 10
અથવા
4. કુટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ ચર્ચો. 10
5. નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટાં તે જણાવો : (કોઈપણ 10) 10
  - (1) વસ્તીશાસ્ત્ર વિષયની શરૂઆત જહોન ગ્રાઉન્ટ નામનાં અંગ્રેજ વિદ્વાને કરી હતી.
  - (2) વસ્તીનો અભ્યાસ કરતાં શાસ્ત્રને વસ્તીશાસ્ત્ર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
  - (3) જન્મદર એ વસ્તીશાસ્ત્રનું મહત્ત્વનું પરિબલ છે.
  - (4) પ્રજનનશીલતા એ વસ્તીવૃદ્ધિનું પાયાનું પરિબલ છે.
  - (5) દર પાંચ વર્ષે થતી વસ્તીગણતરીને સેન્સસ કહેવામાં આવે છે.
  - (6) ભારતમાં સૌપ્રથમ વસ્તીગણતરી 1871માં થઈ હતી.
  - (7) વસ્તી વધારાનાં કારણે ગંદા વસવાટોની સંખ્યા વધી છે.
  - (8) 'An Essay on the Principle of Population' ના લેખક માલ્થસ છે.
  - (9) સ્ત્રીનાં ગર્ભમાં રહેલા બાળકના જાતીય પરીક્ષણને અપરાધ માનવામાં આવે છે.
  - (10) ભારત એ સૌથી ઓછી વસ્તી ધરાવતો દેશ છે.
  - (11) વસ્તીની ગીચતા વસ્તીના કદ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.
  - (12) બાળકને જન્મ આપવાની ઉંમર ધરાવતી સ્ત્રીઓના સમૂહને પ્રજનનક્ષમ વયજૂથ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

Seat No. : _____

MK-216

May-2025

B.A., Sem.-II

MDC-SOC-124 : Sociology (Population and Society)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction : Answer the following questions. Each question carries 10 marks.

1. Define Social demography and discuss its scope. 10
- OR**
1. Explain the usefulness of the study of social demography. 10
2. Explain birth rate and death rate as a demographic concept. 10
- OR**
2. Explain the census in detail. 10
3. Explain Malthus' theory of population. 10
- OR**
3. Explain the theory of population growth. 10
4. Explain the reasons of population growth. 10
- OR**
4. Discuss the achievements and limitations of the family welfare program. 10
5. State whether the following statements are **true** or **false** : (Any **ten**) 10
  - (1) The subject demography was started by a british scholar named John Graunt.
  - (2) The science that studies population is known as demography.
  - (3) Birth rate is an important factor of demography.
  - (4) Fertility is a fundamental factor of population growth.
  - (5) The population count conducted every five years is called a census.
  - (6) The first census in India was conducted in 1871.
  - (7) Due to population growth, the number of slums has increased.
  - (8) 'An Essay on the Principle of Population' was written by Malthus.
  - (9) Sexual testing of a child in a woman's womb is considered as crime.
  - (10) India is the least populated country.
  - (11) Population density is related to the size of the population.
  - (12) The group of women of childbearing age is known as the reproductive age group.